

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2024/587

od 12. veljače 2024.

o utvrđivanju odstupanja od Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu primjene standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete zemljišta (standard GAEC) 8, datuma prihvatljivosti rashoda za doprinos iz EFJP-a i pravila o izmjenama strateških planova u okviru ZPP-a radi izmjena određenih ekoshema za godinu zahtjeva 2024.

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 148. stavak 1.,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2021/2115 države članice osiguravaju da se sve poljoprivredne površine, uključujući zemljišta koja se više ne koriste u proizvodne svrhe, održavaju u skladu s dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima te na nacionalnoj ili regionalnoj razini utvrđuju minimalne standarde za poljoprivrednike i druge korisnike za svaki standard za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete zemljišta (GAEC standard) naveden u Prilogu III. toj uredbi u skladu s glavnim ciljem tog standarda navedenim u tom prilogu.
- (2) Prvim zahtjevom u okviru GAEC standarda 8 predviđa se da poljoprivrednici namjenjuju minimalni udio svojeg obradivog zemljišta neproizvodnim površinama i obilježjima. U Prilogu III. Uredbi (EU) 2021/2115 navedene su tri opcije koje države članice mogu predložiti poljoprivrednicima za ispunjenje te obveze. Glavni je cilj GAEC standarda 8, kao i njegova drugog, trećeg i mogućeg četvrtog zahtjeva, održavanje neproizvodnih obilježja i površina radi poboljšanja bioraznolikosti na poljoprivrednim gospodarstvima.
- (3) Istodobno s utvrđivanjem ambicioznijih okolišnih ciljeva u okviru zelene strukture koja je dio nedavne reforme zajedničke poljoprivredne politike, poljoprivrednici se suočavaju s iznimnim poteškoćama i nesigurnostima. Konkretno, prošle godine dogodile su se brojne meteorološke nepogode, uključujući suše i poplave u raznim dijelovima Unije. Takvi događaji utječu na proizvodnju i prihode, kao i na provedbu i raspored uobičajenih poljoprivrednih praksi, i primoravaju poljoprivrednike na prilagodbu. Visoke cijene energije i sredstava za poljoprivrednu proizvodnju uzrokovane ruskom agresijom na Ukrajinu, troškovi života / inflacija, promjene u međunarodnim trgovinskim tokovima i potreba za potporom Ukrajini stvorili su dodatne nesigurnosti i povećali pritisak na tržištu.
- (4) U zadnje se vrijeme poljoprivrednici suočavaju s padom prihoda, a posebno su naglo pale cijene žitarica u odnosu na 2022. Zbog pada cijena žitarica vrijednost proizvodnje žitarica u EU-27 smanjila se s 80,6 milijardi EUR 2022. na 58,8 milijardi EUR 2023., odnosno za 27 %.
- (5) Zbog nedavne kombinacije geopolitičkih događaja i vremenskih nepogoda poljoprivrednici imaju poteškoća s poštovanjem zahtjeva da se minimalni udio obradivog zemljišta namijeni za neproizvodne površine i obilježja, što u određenim slučajevima može imati znatne kratkoročne posljedice na njihove prihode i ugroziti održivost njihovih djelatnosti.

⁽¹⁾ SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>.

- (6) Stoga bi državama članicama trebalo dopustiti da odluče da prvi zahtjev u okviru GAEC standarda 8 za godinu zahtjeva 2024. poljoprivrednici iznimno i privremeno mogu ispuniti na drukčiji način. Ta opcija da se poljoprivrednicima i drugim korisnicima dopusti da prvi zahtjev u okviru tog standarda ispune tako da minimalni udio od najmanje 4 % obradivog zemljišta na razini poljoprivrednog gospodarstva namijene za neproizvodne površine i obilježja, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru i/ili usjeve koji vežu dušik i/ili postrne usjeve, poboljšala bi održivost poljoprivrednika jer bi im se omogućila veća fleksibilnost u pogledu površina koje mogu koristiti za ispunjenje obveze da se određeni udio obradivog zemljišta namijeni za poboljšanje bioraznolikosti. To znači da bi bilo manje ograničenja u pogledu načina na koje mogu koristiti obradivo zemljište i da bi se smanjili gubici prihoda, a istodobno ostvarile određene koristi za okoliš.
- (7) Upotreba usjeva koji vežu dušik i postrnih usjeva donosi niz koristi za okoliš u smislu zdravlja tla, npr. poboljšava bioraznolikost tla i sprječava ispiranje hranjivih tvari. Dodatne koristi za bioraznolikost proizlaze iz zahtjeva da se usjevi uzgajaju bez upotrebe sredstava za zaštitu bilja. Ako se postrni usjev uzgaja bez upotrebe sredstava za zaštitu bilja nakon glavnog usjeva na površini određenoj za ispunjavanje prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8, države članice trebale bi primijeniti faktor ponderiranja 1 kako bi se uzele u obzir odluke o upravljanju i sjetvi koje su poljoprivrednici već donijeli za godinu zahtjeva 2024., a koje se ne mogu izmijeniti bez dodatnih troškova.
- (8) Kako bi se izbjeglo neopravdano ugrožavanje cilja GAEC standarda 8, a to je poboljšanje bioraznolikosti na poljoprivrednim gospodarstvima kao dio dugoročne održivosti sektora, odstupanje bi trebalo biti ograničeno na godinu zahtjeva 2024. i ne bi smjelo utjecati na pravila za godine nakon 2024. te bi trebalo biti ograničeno na ono što je nužno za prevladavanje prethodno opisanih poteškoća s kojima se suočavaju poljoprivrednici. Ostala tri zahtjeva u okviru GAEC standarda 8 navedena u Prilogu III. Uredbi (EU) 2021/2115, uključujući zahtjev za očuvanje obilježja krajobraza, trebala bi se i dalje primjenjivati za godinu zahtjeva 2024.
- (9) Budući da su GAEC standardi dio osnovnih uvjeta za ekosheme i obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja, primjereno je utvrditi pravila o poštovanju tih osnovnih uvjeta za slučajeve kad država članica primjenjuje odstupanja od primjene prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8. Kako bi se osiguralo poštovanje općeg načela da se plaćanja izvršavaju samo za obveze koje nadilaze GAEC standarde i kako bi se očuvala ambicioznost intervencija, koje su dio zelene strukture zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), trebalo bi utvrditi da bi se plaćanja u okviru ekoshema i obveza u području okoliša i klime te drugih obveza upravljanja za godinu zahtjeva 2024. trebala izvršavati samo za obveze koje nadilaze novu opciju za ispunjenje prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8 utvrđenu u ovoj Uredbi.
- (10) Mogućnošću odstupanja od primjene GAEC standarda 8 kako su ga države članice definirale u svojim strateškim planovima u okviru ZPP-a ne dovodi se u pitanje obveza država članica iz članka 109. stavka 2. točke (a) podtočke i. Uredbe (EU) 2021/2115 da u svoje strateške planove u okviru ZPP-a uvrste opis provedbe i povezanih elemenata svakog GAEC standarda iz Priloga III. toj uredbi.
- (11) Kako bi odstupanja odobrena ovom Uredbom mogla učinkovito ispuniti svoju svrhu, a poljoprivrednici donijeti odluke o sjetvi proljetnih usjeva za 2024., odluku o primjeni odstupanja trebalo bi donijeti brzo. Stoga bi države članice trebale donijeti odluke i o njima u roku od 15 dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe obavijestiti Komisiju s pomoću sustava temeljenog na informacijskoj tehnologiji koji im je Komisija stavila na raspolaganje u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2017/1185 ⁽²⁾. Odluke bi trebalo uključiti u strateške planove u okviru ZPP-a zajedno s prvim zahtjevom za izmjenu strateškog plana u okviru ZPP-a u skladu s člankom 119. Uredbe (EU) 2021/2115. Zbog potrebe za pravodobnom provedbom za odluke ne bi trebalo biti potrebno odobrenje Komisije.

⁽²⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/1185 od 20. travnja 2017. o utvrđivanju pravila za primjenu uredbi (EU) br. 1307/2013 i (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dostavljanja informacija i dokumenata Komisiji te o izmjeni i stavljanju izvan snage nekoliko uredbi Komisije (SL L 171, 4.7.2017., str. 113., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

- (12) Ključno je pratiti opseg u kojem se odstupanja primjenjuju. Stoga bi države članice Komisiji trebale dostaviti relevantne podatke i kvalitativnu procjenu učinka odstupanja na svrhu odstupanja i glavni cilj prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8.
- (13) Prvi zahtjev u okviru GAEC standarda 8 jedan je od osnovnih uvjeta za određene ekosheme iz strateških planova država članica u okviru ZPP-a. Poljoprivrednici koji preuzmu obveze u okviru ekoshema moraju ispuniti osnovne zahtjeve za te ekosheme kako bi im se izvršila odgovarajuća plaćanja. Međutim, ekosheme koje su trenutačno navedene u strateškim planovima država članica u okviru ZPP-a možda nisu u svim slučajevima osmišljene tako da se poljoprivrednicima omogući da uzmu u obzir novu opciju ispunjavanja prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8, koja je ovom Uredbom predviđena kao jedan od osnovnih uvjeta za ekoshemu. To bi moglo spriječiti poljoprivrednike da preuzmu obveze u okviru tih ekoshema jer ih ne bi mogli kombinirati s novom opcijom za ispunjenje prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8 predviđenom u ovoj Uredbi, što bi moglo dodatno utjecati na održivost njihovih djelatnosti.
- (14) Kako bi poljoprivrednici koji u 2024. pozele preuzeti obveze u okviru ekoshema koje se temelje na prvom zahtjevu u okviru GAEC standarda 8 kao osnovnom uvjetu, kako su utvrđene u strateškim planovima u okviru ZPP-a, mogli u potpunosti iskoristiti odstupanja predviđena ovom Uredbom i kako bi stoga ta odstupanja mogla u potpunosti ispuniti svoju svrhu doprinosa poboljšanju održivosti djelatnosti poljoprivrednika, državama članicama trebalo bi omogućiti da izmjene tih ekoshema izvrše i počnu primjenjivati pravodobno za zahtjeve u godini zahtjeva 2024. U tu bi svrhu državama članicama trebalo dopustiti da takve izmjene strateških planova u okviru ZPP-a izvrše i počnu primjenjivati bez prethodnog odobrenja Komisije. To odstupanje od članka 119. Uredbe (EU) 2021/2115 trebalo bi ograničiti na izmjene koje su nužne za prilagodbu predmetnih ekoshema iz strateških planova u okviru ZPP-a odstupanjima od GAEC standarda 8 predviđenima ovom Uredbom.
- (15) Kako bi se osiguralo da se obavijesti Komisiji o izmjenama ekoshema na temelju odstupanja predviđenog ovom Uredbom dostavljaju putem istog elektroničkog sustava za razmjenu podataka kao zahtjevi za izmjene strateških planova u okviru ZPP-a iz članka 119. Uredbe (EU) 2021/2115, države članice takve bi obavijesti trebale dostavljati putem elektroničkog sustava za razmjenu podataka „SFC2021” iz članka 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2021/2289 ⁽³⁾.
- (16) Izmjene ekoshema koje države članice izvrše i primijene na temelju ove Uredbe trebale bi podlijegati naknadnom odobrenju Komisije kako bi se osigurala pravna sigurnost i pravilno funkcioniranje okvira uspješnosti iz glave VII. Uredbe (EU) 2021/2115. Države članice koje primjenjuju odstupanje od članka 119. Uredbe (EU) 2021/2115 trebale bi stoga zatražiti odobrenje Komisije za izmjene ekoshema izvršene i primijenjene na temelju ove Uredbe uključivanjem tih izmjena u sljedeći zahtjev za izmjenu strateškog plana u okviru ZPP-a podnesen u skladu s člankom 119. stavkom 1. te uredbe.
- (17) Kako bi se osigurala pravna sigurnost za poljoprivrednike kojih se tiču izmjene ekoshema temeljenih na prvom zahtjevu u okviru GAEC standarda 8 kao osnovnom uvjetu, u godini zahtjeva 2024., izvršene i primijenjene kao rezultat odstupanja predviđenih ovom Uredbom, trebalo bi utvrditi pravila o rokovima za slanje i sadržaju obavijesti Komisiji o izmjenama tih ekoshema.
- (18) Budući da izmjene ekoshema iz strateških planova država članica u okviru ZPP-a temeljenih na prvom zahtjevu u okviru GAEC standarda 8 kao osnovnom uvjetu mogu utjecati na prihvatljivost rashoda za doprinos iz EFJP-a, kako bi se osigurala potpuna učinkovitost odstupanja od članka 119., potrebno je odstupiti i od pravila utvrđenih u članku 86. stavku 2. Uredbe (EU) 2021/2115 u pogledu datuma od kojeg bi takvi rashodi bili prihvatljivi kao rezultat tih izmjena.

⁽³⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/2289 od 21. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća o prikazivanju sadržaja strateških planova u okviru ZPP-a i elektroničkom sustavu za sigurnu razmjenu informacija (SL L 458, 22.12.2021., str. 463., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

- (19) Budući da države članice odluke moraju donijeti pravodobno, prije nego što poljoprivrednici donesu odluke o sjetvi u proljeće 2024., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
- (20) Odbor za zajedničku poljoprivrednu politiku nije dao mišljenje u roku koji je odredio njegov predsjednik,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Odstupanje od prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8 za godinu zahtjeva 2024.

1. Odstupajući od prvog zahtjeva u okviru standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete zemljišta (GAEC standard) 8, države članice mogu odlučiti da za godinu zahtjeva 2024. poljoprivrednici i drugi korisnici na koje se taj standard primjenjuje prvi zahtjev u okviru tog standarda mogu ispuniti tako da minimalni udio od najmanje 4 % obradivog zemljišta na razini poljoprivrednog gospodarstva namijene za:

- neproizvodne površine i obilježja, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru; i/ili
- usjeve koji vežu dušik; i/ili
- postrne usjeve.

Pri uzgoju postrnih usjeva i usjeva koji vežu dušik ne smiju se upotrebljavati sredstva za zaštitu bilja. Za postrne usjeve države članice primjenjuju faktor ponderiranja 1.

Odluke koje države članice donesu na temelju stavka 1. primjenjuju se od 1. siječnja 2024.

2. Za potrebe ekoshema iz članka 31. Uredbe (EU) 2021/2115 i obveza u području okoliša i klime te drugih obveza upravljanja iz članka 70. te uredbe, koje su države članice utvrdile u svojim strateškim planovima u okviru ZPP-a, za godinu zahtjeva 2024., države članice koje donesu odluke iz stavka 1. ovog članka osiguravaju da se, ako se poljoprivrednik odluči na ispunjavanje prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8 na temelju zahtjeva iz stavka 1., plaćanja izvršavaju samo za obveze koje nadilaze taj zahtjev, kako je utvrđeno u članku 31. stavku 5. prvom podstavku točki (a) i članku 70. stavku 3. prvom podstavku točki (a) te uredbe.

Članak 2.

Rokovi, obavijest o odlukama i njihova primjena

Države članice koje odluče primijeniti odstupanje iz članka 1. stavka 1. Komisiju u roku od 15 dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe obavješćuju o odluci donesenoj na temelju tog članka s pomoću sustava temeljenog na informacijskoj tehnologiji koji im je Komisija stavila na raspolaganje u skladu s Provedbenom uredbom (EU) 2017/1185.

Nakon slanja obavijesti u skladu s prvim podstavkom države članice odluku donesenu na temelju članka 1. stavka 1. ove Uredbe uključuju u odjeljak 3.10. o uvjetovanosti i GAEC standardima strateških planova u okviru ZPP-a kao dio prvog zahtjeva za izmjenu strateškog plana u okviru ZPP-a u skladu s člankom 119. Uredbe (EU) 2021/2115.

Za odluke donesene na temelju članka 1. stavka 1. ove Uredbe nije potrebno odobrenje Komisije iz članka 119. stavka 10. Uredbe (EU) 2021/2115.

Države članice koje primjenjuju odstupanje iz članka 1. stavka 1. u godišnje izvješće o uspješnosti iz članka 134. Uredbe (EU) 2021/2115, koje su dužne dostaviti do 15. veljače 2025., uključuju podatke o primjeni odstupanja.

Članak 3.**Odstupanja od članka 86. stavka 2. i članka 119. Uredbe (EU) 2021/2115 za godinu zahtjeva 2024.**

1. Odstupajući od članka 119. Uredbe (EU) 2021/2115 i ne dovodeći u pitanje članak 1. stavak 2., države članice koje odluče primijeniti odstupanje iz članka 1. stavka 1. mogu za godinu zahtjeva 2024. bez prethodnog odobrenja Komisije izvršiti i početi primjenjivati izmjene ekoshema iz članka 31. Uredbe (EU) 2021/2115 temeljenih na prvom zahtjevu u okviru GAEC standarda 8 kao osnovnom uvjetu i utvrđenih u strateškim planovima u okviru ZPP-a.

Te izmjene moraju biti ograničene na one elemente ekoshema iz prvog podstavka koje je nužno izmijeniti kako bi se osiguralo da poljoprivrednici koji preuzimaju obveze u okviru tih ekoshema te obveze mogu kombinirati s opcijama za ispunjenje prvog zahtjeva u okviru GAEC standarda 8 predviđenima u članku 1. stavku 1.

2. Države članice određuju datum početka primjene izmjena iz stavka 1. tako da poljoprivrednicima omoguće dovoljno vremena da te izmjene uzmu u obzir.

3. Države članice obavješćuju Komisiju o izmjenama iz stavka 1. prije nego što ih počnu primjenjivati.

Obavijest se podnosi putem sustava za elektroničku razmjenu podataka „SFC2021”. Obavijest sadržava opis izmjena ekoshema iz prvog stavka i objašnjenje razloga zbog kojih su te izmjene nužne kako se zahtijeva stavkom 1.

4. Odstupanje iz stavka 1. države članice mogu primijeniti samo jednom.

5. Izmjene iz stavka 1. države članice uključuju u sljedeći zahtjev za izmjenu strateškog plana u okviru ZPP-a podnesen u skladu s člankom 119. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/2115.

6. Odstupajući od članka 86. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/2115, rashodi koji postanu prihvatljivi kao rezultat izmjena strateških planova u okviru ZPP-a iz prvog stavka prihvatljivi su za doprinos iz EFJP-a od datuma obavijesti iz stavka 3.

Članak 4.**Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. veljače 2024.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN